

SBÍRKA MEZINÁRODNÍCH SMLUV

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 13

Rozeslána dne 25. června 2014

Cena Kč 82,–

O B S A H:

35. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Protokolu o trvale udržitelném obhospodařování lesů k Rámcové úmluvě o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat
-

35**SDĚLENÍ****Ministerstva zahraničních věcí**

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 27. května 2011 byl v Bratislavě přijat Protokol o trvale udržitelném obhospodařování lesů k Rámcové úmluvě o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat¹⁾).

Jménem České republiky byl Protokol podepsán téhož dne.

S Protokolem vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident republiky jej ratifikoval. Ratifikační listina České republiky byla uložena u vlády Ukrajiny, depozitáře Protokolu, dne 7. února 2012.

Protokol vstoupil v platnost na základě svého článku 27 odst. 2 s odkazem na článek 21 odst. 3 Rámcové úmluvy dne 21. října 2013 a tímto dnem vstoupil v platnost i pro Českou republiku.

Anglické znění Protokolu a jeho překlad do českého jazyka se vyhláší současně.

¹⁾ Rámcová úmluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat přijatá v Kyjevě dne 22. května 2003 byla vyhlášena pod č. 47/2006 Sb. m. s.

**Protocol on Sustainable Forest Management
to the Framework Convention on the Protection and
Sustainable Development of the Carpathians**

THE PARTIES TO THIS PROTOCOL,

IN ACCORDANCE with their tasks, arising from the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians of 22 May 2003 (Kyiv, Ukraine, hereinafter referred to as the “Carpathian Convention”), of pursuing a comprehensive policy and cooperating for the protection and sustainable development of the Carpathians;

CONSCIOUS of the fact that human pressure on Carpathian forests will continuously increase;

AIMING to increase the awareness of multiple functions of forests and benefits from sustainable forest management in the Carpathians especially with reference to natural carbon stock, water supply and biodiversity as well as to the contribution to rural development;

IN COMPLIANCE with their obligations under Article 7 of the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians;

RECALLING in particular the Rio Declaration, the UN Non-Legally Binding Instrument on All Types of Forests, decisions of the United Nations Forum on Forests, the Johannesburg Declaration on Sustainable Development and the Plan of Implementation of the World Summit on Sustainable Development, the UN Framework Convention on Climate Change and its Kyoto Protocol, the Convention on Biological Diversity and in particular its Program of Work and relevant decisions on Forest Biodiversity, the Resolutions of the Ministerial Conference for the Protection of Forests in Europe, the Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, the European Landscape Convention, the Forest Law Enforcement and Governance processes;

NOTING further that the majority of the Parties as Member States of the European Union take into consideration the Forestry Strategy for the European Union and its Forest Action Plan;

AIMING at ensuring a more effective implementation of such existing instruments, and BUILDING upon other international programmes;

CONVINCED that efforts to protect, maintain and sustainably manage the forests of the Carpathians require regional cooperation; and AWARE of the added value of transboundary cooperation in achieving ecological coherence;

DESIRING to cooperate on the sustainable management and protection of Carpathian forests;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

CHAPTER I GENERAL OBLIGATIONS

Article 1 *General objective and principles*

1. The objective of the Protocol on Sustainable Forest Management (hereinafter referred to as “the Protocol”) is to promote the sustainable management and protection of Carpathian forests bringing benefits to present and future generations.

2. In order to achieve the above objective, the Parties shall carry out activities and cooperate on:
- (a) maintaining or enlarging forest cover;
 - (b) ensuring the productive functions of the forests and their role in rural development;
 - (c) promoting the sound use of wood as an environmental friendly and renewable material;
 - (d) promoting the sustainable use of non-wood forest products;
 - (e) improving the health and vitality of the forests;
 - (f) improving the conservation and sustainable use of components of forest biological diversity;
 - (g) identification and protection of natural, especially virgin forests;
 - (h) promoting the restoration of close to nature forests;
 - (i) enhancing the role of the forest-based sector in mitigating climate change;
 - (j) improving the protective forest functions such as preventing floods, landslides and in general water cycle regulation;
 - (k) promoting the cultural heritage of the forests;
 - (l) enhancing the social functions of the forests;
 - (m) promoting the participation of regional and local authorities and communities in forest management;
 - (n) identifying, developing and applying appropriate schemes for payment for environmental goods and services provided by forests;
 - (o) strengthening the governance of the forestry sector and enforcing forest law with particular attention to combating illegal logging and associated trade;
 - (p) identification, development and implementation of best practices in forest management and close to nature forestry;
 - (q) promoting and coordinating scientific research and information exchange on Carpathian forests.

Article 2

Policies aiming at sustainable management of the Carpathians forests

The Parties shall develop and implement policies and strategies in their national territory aiming at sustainable management of the Carpathians forests while taking into consideration policies and strategies developed and implemented by other Parties. For this purpose the Parties shall exchange relevant information with other Parties.

Article 3

Integration of the objectives of sustainable management and protection of the Carpathians forests into sectoral policies

1. The Parties shall take into consideration the objectives of this Protocol in their other policies, in particular on biodiversity conservation, soil protection, rural development, water and river basin management, climate change, tourism, industry and energy, cultural

heritage and traditional knowledge conservation, spatial planning, transport and infrastructure.

2. The Parties shall cooperate on integration of the objectives of sustainable management and protection of the Carpathians forests into other sectoral policies and strategies adopted at the regional and/or the global level which could have influence on the sustainable forest management of the Carpathians.

Article 4

Participation of regional and local authorities and communities

1. The Parties shall define, within its existing institutional framework, the best level of coordination and cooperation between national institutions and regional and local authorities to encourage shared responsibility in the process of the implementation of this Protocol.
2. The Parties shall take measures to involve or facilitate involvement of communities and forest owners and managers directly concerned in the various stages of preparing and implementing these policies and measures.

Article 5

International cooperation

1. The Parties shall encourage active international cooperation among the competent institutions with regard to the sustainable management and protection of the Carpathian forests.
2. The Parties shall facilitate cooperation between regional and local authorities in the Carpathians at the international level, and seek solutions to shared problems at the most suitable level.

CHAPTER II

GEOGRAPHICAL SCOPE AND DEFINITIONS

Article 6

Geographical scope

1. This Protocol applies to the Carpathian region (hereinafter referred to as “the Carpathians”), as defined by the Conference of the Parties to the Carpathian Convention.
2. Each Party may extend the application of this Protocol to additional parts of its national territory by making a declaration to the Depositary.

Article 7

Definitions

For the purposes of this Protocol:

- (a) “Sustainable forest management” means the stewardship and use of forest and forest lands in a way, and at a rate, that maintains their biodiversity, productivity, vitality and regeneration capacity, and their potential to fulfill now and in the future, relevant ecological, economic and social functions at local, national, and global levels, and that does not cause damage to other ecosystems;

- (b) "Close to nature forestry" means a system of forest management which provides continuous restoration, development and treatment of stands similar in species composition, structure and dynamic to natural forests specific for the site conditions;
- (c) "Ecological network" means a system of areas which are ecologically and physically linked, consisting of core areas, corridors and buffer zones;
- (d) "Forest certification schemes" are certification schemes for sustainable forest management, including clear objectives, measurable criteria, independent assessment and involving and credible to major stakeholder groups;
- (e) "Natural forests" are forests composed of tree species indigenous to the area with most of the principal characteristics and key elements of native ecosystems, such as complexity, structure and diversity;
- (f) "Parties" means Parties to this Protocol;
- (g) "Protected Area" means a geographically defined area which is designated and managed to achieve specific conservation objectives;
- (h) "Protection of Forests" means the aspect of nature conservation, dealing with the protection, maintenance, restoration and sustainable use of forest resources to ensure forest ecosystem services;
- (i) "Restoration of close to nature forests" means a management applied in forest areas which aims to assist the natural processes of forest recovery in a way that the stand structure, biodiversity, functions, processes and in particular the species composition of the restored forest will match, as closely as feasible, those of the original forest through gradually changing of secondary forest stands;
- (j) "Sound use of wood" is an integrated approach to processing and end-use by consumers of wood originating from sustainably managed forests;
- (k) "Virgin forests" means natural forests which have not been influenced directly by human activities in their development.

CHAPTER III SPECIFIC MEASURES

Article 8

Maintaining and enlarging forest cover

1. Each Party shall take measures in its national territory with the objective to maintain, through sustainable forest management and spatial planning, the existing forest cover as a key component of Carpathian landscape.
2. Each Party shall take measures in its national territory with the objective to enlarge the forest cover in the Carpathians if appropriate for achieving the goals of Article 1 while taking into account the high ecological importance of natural and semi-natural grasslands as well as the other goals of the Carpathian Convention and its Protocols.

Article 9

Ensuring the productive functions of the forest and their role in rural development

1. Each Party shall take measures in its national territory with the objective to ensure the productive functions of the forests and to enhance their role in rural development through appropriate policies, adapted to the ownership structure as well as the sound use of wood.
2. The Parties shall promote and ensure sources of income from forest resources and therefore should provide support to the forest owner and managers as well as their associations, to reduce the problems associated with land ownership fragmentation, to stimulate market-based initiatives including forest certification schemes, to enforce the forest law with particular attention to combating illegal logging and associated trade, to promote the sustainable harvesting and marketing of non wood forest products and to develop and spread the use of systems of payment for ecosystem services.

Article 10

Identification and protection of natural, especially virgin forests

1. Each Party shall take measures in its national territory aimed at identifying and protecting natural, especially virgin forests of the Carpathians, by establishing Protected Areas in sufficient size and number and implementing other specific measures of protection.
2. Each Party shall take measures for the inclusion of sufficient areas of all types of identified natural forests from its Carpathian region in Protected Areas.
3. In particular, each Party should take specific measures for the preservation of genetic resources of natural, especially virgin forests.
4. Each Party shall take specific measures for compensation of costs or economic losses resulting from measures taken in accordance with paragraph 1,2 and 3 of this Article.

Article 11

Forest Management in Protected Areas

1. Each Party shall take measures for ensuring the coherence between the Protected Areas management plans and the forest management plans within Protected Areas.
2. The Parties shall cooperate in creating guidelines for the management of forests including close to nature forestry in Protected Areas and, where applicable, Natura 2000 sites.

Article 12

Improvement of the protective forest functions

Each Party shall take measures in its national territory with the objective to ensure the protective functions of the forests such as better preventing floods, soil erosion, landslides, avalanches and rock falls by promoting sustainable forest management methods, that enhance stability and resistance to natural and anthropogenic disturbances.

Article 13

Promotion of restoration of close to nature forests

1. Each Party shall take measures in its national territory with the objective to promote restoration of close to nature forests.
2. The Parties shall consider, where appropriate, the establishment of programmes for protection and reintroduction of rare native forest tree species in their natural ecosystem.

Article 14***Forestry and climate change***

1. Each Party shall pursue policies aiming at enhancing the role of the forestry sector in mitigating climate change, with particular attention to finding the right balance between increasing carbon stocks in forest ecosystems, promoting the use of renewable wood energy, and the sound use of wood products as substitutes of rough materials derived from non renewable resources.
2. Each Party, taking into consideration the effects of climate change, shall pursue adaptation policies and measures aiming at increasing the stability and the resilience of the Carpathian forests.
3. Each Party, taking into consideration the increased vulnerability of forest to the fires and other extreme events due to climate change, shall undertake appropriate measures in order to reduce the risk and mitigate the effects.

Article 15***Social function of forests***

1. Each Party shall define, within its existing institutional framework, effective schemes for coordination and cooperation between the institutions and regional and local authorities concerned with forest resources management, with the involvement of other local stakeholders, so as to enhance the social function of forests.
2. Each Party, taking into consideration the high value of forests for tourism development, shall take into account sustainable tourism policies in forest management planning.
3. Each Party shall consider promoting cultural heritage and traditional knowledge practices related to forest management, including education at all levels.

Article 16***Forestry, wildlife and ecological networks***

1. Each Party shall apply sustainable wildlife management methods, especially by coordinated regulation measures in borderland regions, with special attention to the control of population size of hoofed animals so that it allows a natural regeneration of forests, and monitoring and management of large carnivores within the carrying capacities of the forests ecosystem.
2. The Parties shall cooperate on harmonisation of their policies related to ecological networks and the forest management objectives and measures.

Article 17***Compatible monitoring and information systems***

1. The Parties shall cooperate, within the framework of existing international initiatives, on harmonising the forest monitoring in the Carpathians that is conducive to achieving the objectives of this Protocol.
2. The Parties shall cooperate to develop a joint information system on the state of forests in the Carpathians in accordance with Article 12 of the Carpathian Convention.
3. The Parties shall cooperate on the harmonisation of databases, and in ensuring that the national results of forest monitoring are integrated in a joint information system.

Article 18***Coordinated scientific research and exchange of information***

1. Each Party shall coordinate and cooperate on scientific research undertaken in its territory or by its scientific institutions with regard to the overall objectives of this Protocol.
2. The Parties shall encourage international cooperation among the scientific institutions with regard to sustainable forest management in the Carpathians, in particular on undertaking common research programs and projects in the Carpathians.
3. The Parties shall encourage the organization of symposia and conferences to exchange scientific information and practical experience.
4. Each Party shall exchange information and experience with other Parties on methods related to activities listed under Article 1 paragraph 2.

Article 19***Common programs and projects***

Each Party shall participate, according to its needs and possibilities, in common programs and projects on activities jointly undertaken in the Carpathians by the Parties.

CHAPTER IV**IMPLEMENTATION, MONITORING AND EVALUATION****Article 20*****Implementation***

1. Each Party shall undertake necessary legal and administrative measures for ensuring implementation of the provisions of this Protocol.
2. Each Party shall explore the possibilities of supporting, through fiscal and/or financial measures, implementation of the provisions of this Protocol.
3. Each Party shall designate a relevant national authority responsible for the implementation of this Protocol and make this information available to other Parties. The respective national authorities shall be responsible for monitoring the effect of the measures mentioned in paragraphs 1 and 2 of this Article.
4. The Parties shall develop and adopt the Strategic Action Plan targeted on implementation of this Protocol.

Article 21***Education, information and public awareness***

1. The Parties shall promote the education, information and awareness rising of the public regarding the objectives, measures and implementation of this Protocol.
2. The Parties shall ensure access of the public to the information on the implementation of the Protocol.

Article 22
Meeting of the Parties

1. The Conference of the Parties of the Carpathian Convention shall serve as the meeting of the Parties to this Protocol.
2. The Parties to the Carpathian Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to it.
3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, any member of the bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Carpathian Convention but, at that time, not a Party to this Protocol, shall be substituted by a member to be elected by and from among the Parties to this Protocol.
4. The Rules of Procedure for the Conference of the Parties shall apply *mutatis mutandis* to the meeting of the Parties, except as may be otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.
5. The first meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be convened by the Secretariat in conjunction with the first meeting of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of the entry into force of this Protocol. Subsequent ordinary meetings of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held in conjunction with ordinary meetings of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.
6. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Protocol and shall:
 - (a) Make recommendations on any matters necessary for the implementation of this Protocol;
 - (b) Establish such subsidiary bodies as are deemed necessary for the implementation of this Protocol;
 - (c) Consider and adopt, as required, amendments to this Protocol that are deemed necessary for the implementation of this Protocol; and
 - (d) Exercise such other functions as may be required for the implementation of this Protocol.

Article 23
Secretariat

1. The Secretariat established by Article 15 of the Carpathian Convention shall serve as the Secretariat of this Protocol.
2. Article 15, paragraph 2, of the Carpathian Convention on the functions of the Secretariat shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol.

Article 24

Subsidiary Bodies

1. Any subsidiary body established by or under the Carpathian Convention may, upon a decision by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, serve the Protocol, in which case the meeting of the Parties shall specify which functions that body shall exercise.
2. Parties to the Carpathian Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the meetings of any such subsidiary bodies. When a subsidiary body of the Carpathian Convention serves as a subsidiary body to this Protocol, decisions under the Protocol shall be taken only by the Parties to the Protocol.
3. When a subsidiary body of the Carpathian Convention exercises its functions with regard to matters concerning this Protocol, any member of the bureau of that subsidiary body representing a Party to the Carpathian Convention but, at that time, not a Party to the Protocol, shall be substituted by a member to be elected by and from among the Parties to the Protocol.

Article 25

Monitoring of compliance with obligations

1. The Parties shall regularly report to the Conference of the Parties on measures related to this Protocol and the results of the measures taken. The Conference of the Parties shall determine the intervals and format at which the reports must be submitted.
2. Observers may present any information or report on implementation of and compliance with the provisions of this Protocol to the Conference of the Parties and/or to the Carpathian Convention Implementation Committee (hereinafter referred to as the "Implementation Committee").
3. The Implementation Committee shall collect, assess and analyses information relevant to the implementation of this Protocol and monitor the compliance by the Parties with the provisions of this Protocol.
4. The Implementation Committee shall present to the Conference of the Parties recommendations for implementation and the necessary measures for compliance with the Protocol.
5. The Conference of the Parties shall adopt or recommend necessary measures.

Article 26

Evaluation of the effectiveness of the provisions

1. The Parties shall regularly examine and evaluate the effectiveness of the provisions of this Protocol. The Conference of the Parties may consider the adoption of appropriate amendments to this Protocol where necessary in order to achieve its objectives.
2. The Parties shall facilitate the involvement of the regional and local authorities and other stakeholders in the process under paragraph 1.

CHAPTER V FINAL PROVISIONS

Article 27

Links between the Carpathian Convention and the Protocol

1. This Protocol constitutes a Protocol to the Carpathian Convention within the meaning of Article 2 paragraph 3 thereof and any other relevant Articles of the Carpathian Convention.
2. The provisions of Articles 19, 20, 21 paragraphs 2 to 4 and Article 22 of the Carpathian Convention on entry into force, amendment of and withdrawal from this Protocol and on settlement of disputes shall apply *mutatis mutandis* to this Protocol. Only a Party to the Carpathian Convention may become Party to this Protocol.

Article 28

Signature

1. This Protocol shall be open for signature at the Depositary from 27 May 2011 to 27 May 2012.
2. For Parties which express their consent to be bound by this Protocol at a later date, this Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the instrument of ratification. After the entry into force of an amendment to this Protocol, any new Party to the said Protocol shall become a Party to the Protocol, as amended.

Article 29

Notifications

The Depositary shall, in respect of this Protocol, notify each Party of

- (a) any signature,
- (b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval,
- (c) any date of entry into force,
- (d) any declaration made by a Party or signatory,
- (e) any denunciation notified by a Party, including the date on which it becomes effective.

Article 30

Reservations

No reservations may be made to this Protocol.

Article 31

Depositary

The Depositary of this Protocol is the Government of Ukraine.

Done at Bratislava on the 27 May 2011 in one original in English language.

The original of the Protocol shall be deposited with the Depositary, which shall distribute certified copies to all Parties.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol

For the Government of the Czech Republic

For the Government of the Republic of Hungary

For the Government of the Republic of Poland

For the Government of Romania

For the Government of the Republic of Serbia

For the Government of the Slovak Republic

For the Government of Ukraine

PŘEKLAD

**Protokol o trvale udržitelném obhospodařování lesů k Rámcové
úmluvě o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat**

Smluvní strany protokolu,

V SOULADU se svými úkoly, vyplývajícími z Rámcové úmluvy o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat ze dne 22. května 2003 (Kyjev, Ukrajina, dále jen "Karpatská úmluva"), prosazovat komplexní politiku a spolupracovat na ochraně a udržitelném rozvoji Karpat;

VĚDOMY si skutečnosti, že tlak lidské společnosti na karpatské lesy se bude soustavně zvyšovat;

USILUJÍCE o zvýšení povědomí o mnohočetných funkcích lesů a užitcích plynoucích z trvale udržitelného obhospodařování lesů v Karpatech, zejména s ohledem na přirozené zásoby uhlíku, zdroje vody a biologickou rozmanitost, a rovněž s ohledem na jejich příspěvek k udržitelnému rozvoji venkova;

V SOULADU se svými závazky vyplývajícími z článku 7 Rámcové úmluvy o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat;

PŘIPOMÍNÁJÍCE zejména Deklaraci z Ria, Právně nezávazný nástroj OSN pro všechny typy lesů, rozhodnutí Fóra OSN o lesích, Deklaraci o udržitelném rozvoji z Johannesburgu a Realizační plán Světového summitu o udržitelném rozvoji, Rámcovou úmluvu OSN o změně klimatu a její Kjótský protokol, Úmluvu o biologické rozmanitosti a zejména její Pracovní program i příslušná rozhodnutí o biologické rozmanitosti lesů, rezoluce Ministerské konference o ochraně lesů v Evropě, Úmluvu o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, Evropskou úmluvu o krajině a procesy prosazování práva a správy v oblasti lesnictví (FLEG);

BEROUCE DÁLE NA VĚDOMÍ, že většina smluvních stran jakožto členských států Evropské Unie zohledňuje Lesnickou strategii Evropské Unie a její Akční plán pro lesnictví;

USILUJÍCE o zajištění účinnějšího naplňování těchto stávajících nástrojů a VYCHÁZEJÍCE z dalších mezinárodních programů;

PŘESVĚDČENY, že úsilí chránit, zachovat a udržitelným způsobem obhospodařovat lesy Karpat vyžaduje regionální spolupráci; a VĚDOMY SI přidané hodnoty přeshraniční spolupráce pro dosažení ekologické soudržnosti;

PŘEJÍCE SI spolupracovat na trvale udržitelném obhospodařování a ochraně karpatských lesů;

se dohodly takto:

KAPITOLA I OBECNÉ ZÁVAZKY

Článek 1 *Obecný cíl a zásady*

1. Cílem Protokolu o trvale udržitelném obhospodařování lesů (dále jen "protokol") je podporovat trvale udržitelné obhospodařování a ochranu karpatských lesů, přinášeje tak užitek současným i budoucím generacím.

2. K dosažení výše uvedeného cíle budou smluvní strany provádět činnosti a spolupracovat na:

- a. udržování nebo zvyšování lesnatosti;
- b. zajišťování produkčních funkcí lesů a jejich úlohy při rozvoji venkova;
- c. podporování rozumného využívání dřeva jakožto ekologického a obnovitelného materiálu;
- d. podporování trvale udržitelného využívání ostatních produktů lesa;
- e. zlepšování zdravotního stavu a vitality lesů;
- f. zlepšování ochrany a udržitelného využívání složek biologické rozmanitosti lesa;
- g. identifikaci a ochraně přirozených lesů, zejména pralesů;
- h. podporování obnovy přírodě blízkých lesů;
- i. zvyšování úlohy lesnického a dřevařského sektoru při zmírňování změny klimatu;
- j. zlepšování ochranných funkcí lesů, jako jsou ochrana proti povodním, sesuvům půdy a regulace koloběhu vody obecně;
- k. podporování kulturního dědictví lesů;
- l. zlepšování společenských funkcí lesů;
- m. podporování účasti krajských a místních orgánů a společenství při obhospodařování lesů;
- n. identifikaci, rozvíjení a využívání vhodných systémů plateb za environmentální statky a služby poskytované lesy;
- o. posilování správy lesnického sektoru a prosazování lesního práva se zvláštním ohledem na boj s nelegální těžbou dřeva a na ni navazující obchod;
- p. identifikaci, rozvoji a realizaci správné praxe v lesním hospodářství a při využívání přírodě blízkých postupů obhospodařování lesů;
- q. podporování a koordinování vědeckého výzkumu a výměny informací o karpatských lesích;

Článek 2

Politiky zaměřené na trvale udržitelné obhospodařování karpatských lesů

Smluvní strany budou na svém území rozvíjet a realizovat politiky a strategie zaměřené na trvale udržitelné obhospodařování karpatských lesů, přičemž budou zohledňovat politiky a strategie vytvořené a realizované jinými smluvními stranami. Za tímto účelem si budou smluvní strany navzájem vyměňovat příslušné informace.

Článek 3

Začlenění cílů trvale udržitelného obhospodařování a ochrany karpatských lesů do sektorových politik

1. Smluvní strany budou zohledňovat cíle tohoto protokolu ve svých dalších politikách, zejména v těch, které se týkají ochrany biologické rozmanitosti, ochrany půd, rozvoje venkova, vodního hospodářství a obhospodařování povodí, změny klimatu, cestovního ruchu, průmyslu a energetiky, zachování kulturního dědictví a tradic, územního plánování, dopravy a infrastruktury.
2. Smluvní strany budou spolupracovat na začlenění cílů trvale udržitelného obhospodařování a ochrany karpatských lesů do dalších sektorových politik a strategií přijatých na regionální a/nebo celosvětové úrovni, které by mohly mít vliv na trvale udržitelné obhospodařování lesů Karpat.

Článek 4

Zapojení regionálních a místních orgánů a společenství

1. V rámci svého stávajícího institucionálního rámce budou smluvní strany definovat nejlepší úroveň koordinace a spolupráce mezi státními institucemi a regionálními a místními orgány, s cílem podpořit sdílenou odpovědnost v procesu naplňování tohoto protokolu.
2. Smluvní strany přijmou opatření k zapojení či usnadnění zapojení přímo zainteresovaných společenství i vlastníků a správců lesů do různých fází přípravy a naplňování těchto politik a opatření.

Článek 5

Mezinárodní spolupráce

1. Smluvní strany budou podněcovat aktivní mezinárodní spolupráci mezi příslušnými institucemi s ohledem na trvale udržitelné obhospodařování a ochranu karpatských lesů.
2. Smluvní strany budou umožňovat spolupráci mezi regionálními a místními orgány v Karpatech na mezinárodní úrovni a budou hledat řešení společných problémů na co nejvhodnější úrovni.

KAPITOLA II GEOGRAFICKÝ RÁMEC PŮSOBNOSTI A DEFINICE

Článek 6 *Geografický rámec působnosti*

1. Tento protokol se vztahuje na Karpatský region (dále jen "Karpaty"), jak byl definován konferencí smluvních stran ke Karpatské úmluvě.
2. Každá smluvní strana může prohlášením u depozitáře rozšířit působnost tohoto protokolu na další části svého státního území.

Článek 7 *Definice*

Pro účely tohoto protokolu se rozumí:

- a) "Trvale udržitelným obhospodařováním lesů" správa a užívání lesa a lesních pozemků takovým způsobem a v takovém rozsahu, který zachovává jejich biologickou rozmanitost, produktivitu, vitalitu a regenerační schopnost i jejich potenciál plnit nyní i v budoucnosti odpovídající ekologické, ekonomické a společenské funkce na místní, národní i globální úrovni a který nepoškozuje jiné ekosystémy;
- b) "Přírodě blízkým obhospodařováním lesů" systém obhospodařování lesů, který umožňuje neustálou obnovu, vývoj a péči o lesní porosty s druhovou skladbou, strukturou a dynamikou podobnou přirozeným lesům charakteristickým pro dané stanovištní podmínky;
- c) "Ekologickou sítí" systém území, která navazují ekologicky i fyzicky a skládají se z jádrových území, koridorů a ochranných pásem;
- d) "Systémy certifikace lesů" systémy certifikace k zajištění trvale udržitelného obhospodařování lesů obsahující jasné cíle, měřitelná kritéria a nezávislé hodnocení, které zapojují hlavní zainteresované skupiny a zároveň jsou pro ně důvěryhodné;
- e) "Přirozenými lesy" lesy s původní druhovou skladbou dřevin pro danou oblast a s většinou základních charakteristik a klíčových prvků původních ekosystémů, jako jsou např. komplexnost, struktura a rozmanitost;
- f) "Smluvními stranami" smluvní strany tohoto protokolu;
- g) "Chráněným územím" geograficky vymezená oblast, která je vyhlášena a spravována za účelem dosažení specifických cílů ochrany;
- h) "Ochranou lesů" součást ochrany přírody zabývající se ochranou, udržováním, obnovou a trvale udržitelným využíváním lesních zdrojů pro zajišťování lesních ekosystémových služeb;
- i) "Obnovou přírodě blízkých lesů" způsob obhospodařování lesů, který má za cíl napomáhat přirozeným procesům obnovy lesa takovým způsobem, aby se struktura porostů, biologická rozmanitost, funkce, procesy a zejména druhová skladba dřevin obnoveného lesa co nejvíce shodovaly se znaky původního lesa, a to prostřednictvím postupné změny sekundárních lesních porostů;
- j) "Rozumným využíváním dřeva" integrovaný přístup ke zpracování a konečnému využívání spotřebiteli dřeva pocházejícího z lesů obhospodařovaných trvale udržitelným způsobem.

- k) "Pralesy" přirozené lesy, které nebyly v průběhu svého vývoje přímo ovlivněny lidskou činností.

KAPITOLA III ZVLÁŠTNÍ OPATŘENÍ

Článek 8

Udržování a zvyšování lesnatosti

1. Každá smluvní strana provede na svém státním území opatření s cílem zachovat prostřednictvím trvale udržitelného obhospodařování lesů a územního plánování stávající lesní porosty jakožto klíčovou součást karpatské krajiny.
2. Každá smluvní strana provede na svém státním území opatření s cílem zvýšit lesnatost v Karpatech, je-li to vhodné pro dosažení cílů stanovených v článku 1 tohoto protokolu při zohlednění vysokého ekologického významu přirozených a polopřirozených travních porostů i dalších cílů Karpatské úmluvy a jejích protokolů.

Článek 9

Zajištění produkčních funkcí lesa a jejich úloha při rozvoji venkova

1. Každá smluvní strana provede na svém státním území opatření s cílem zajistit produkční funkce lesů a posílit jejich úlohu při rozvoji venkova prostřednictvím vhodných politik, přizpůsobených struktuře vlastnictví, a rozumného využívání dřeva.
2. Smluvní strany budou podporovat a zajišťovat zdroje příjmů z lesních zdrojů, a proto by měly poskytovat podporu vlastníkům a správcům lesů i jejich sdružením s cílem omezit problémy spojené s fragmentací vlastnictví pozemků, podněcovat tržní iniciativy včetně systémů certifikace lesů, prosazovat lesní právo se zvláštním důrazem na boj s nelegální těžbou a s ní souvisejícím obchodem, podporovat trvale udržitelnou těžbu i odbyt ostatních lesních produktů a rozvíjet a šířit využívání systémů plateb za ekosystémové služby.

Článek 10

Identifikace a ochrana přirozených lesů, zejména pralesů

1. Každá smluvní strana provede na svém státním území opatření s cílem identifikovat a chránit přirozené lesy, zejména pralesy Karpat vyhlášením chráněných území o dostatečné rozloze a počtu a realizací dalších zvláštních ochranných opatření.
2. Každá smluvní strana provede opatření pro začlenění dostatečně velkých ploch všech typů identifikovaných přirozených lesů své karpatské oblasti do chráněných území.
3. Obzvláště by každá smluvní strana měla učinit specifická opatření pro zachování genetických zdrojů přirozených lesů, zejména pralesů.
4. Každá smluvní strana provede specifická opatření pro kompenzaci nákladů či ekonomických ztrát vzniklých v důsledku opatření provedených v souladu s odstavci 1, 2 a 3 tohoto článku.

Článek 11

Obhospodařování lesů v chráněných územích

1. Každá smluvní strana učiní opatření pro zajištění souladu mezi plány péče o chráněná území a lesními hospodářskými plány v chráněných územích.

2. Smluvní strany budou spolupracovat na vytváření pokynů pro obhospodařování lesů včetně přírodě blízkých lesů v chráněných územích a případně v územích soustavy Natura 2000.

Článek 12

Zlepšování ochranných funkcí lesa

Každá smluvní strana učiní na svém státním území opatření s cílem zajistit ochranné funkce lesů, např. lepší ochranu proti povodním, půdní erozi, sesuvům půdy, lavinám a padání kamení, podporováním metod trvale udržitelného obhospodařování lesů, které zvyšují stabilitu a odolnost vůči negativním přírodním i antropogenním vlivům.

Článek 13

Podpora obnovy přírodě blízkých lesů

1. Každá smluvní strana provede na svém státním území opatření s cílem podporovat obnovu přírodě blízkých lesů.
2. Smluvní strany v odpovídajících případech zváží vytvoření programů na ochranu a opětnou introdukci vzácných původních druhů lesních dřevin do jejich přirozeného ekosystému.

Článek 14

Lesnictví a změna klimatu

1. Každá smluvní strana bude prosazovat politiky zaměřené na posílení úlohy lesnického sektoru při zmírňování změny klimatu, obzvláště věnovat pozornost nalezení správné rovnováhy mezi zvyšováním zásob uhlíku v lesních ekosystémech, podporou využívání obnovitelné energie ze dřeva a rozumným využíváním výrobků ze dřeva jako náhrady za suroviny z neobnovitelných zdrojů.
2. Berouce v úvahu dopady změny klimatu, bude každá smluvní strana prosazovat adaptační politiky a opatření s cílem zvýšit stabilitu a odolnost karpatských lesů.
3. Berouce v úvahu zvýšenou náchylnost lesa k požárům a jiným mimořádným událostem souvisejícím se změnou klimatu, učiní každá smluvní strana odpovídající opatření s cílem snížit riziko a zmírnit dopady.

Článek 15

Společenské funkce lesa

1. Každá smluvní strana bude v rámci svého stávajícího institucionálního rámce definovat účinná schémata pro koordinaci a spolupráci institucí s regionálními a místními orgány v oblasti obhospodařování lesních zdrojů se zapojením dalších místních zainteresovaných subjektů za účelem zlepšení společenských funkcí lesů.
2. Berouce v úvahu vysokou hodnotu lesů pro rozvoj cestovního ruchu, bude každá smluvní strana při lesním hospodářském plánování zohledňovat politiky trvale udržitelného cestovního ruchu.
3. Každá smluvní strana zváží podporu činností týkajících se kulturního dědictví a tradic souvisejících s lesním hospodářstvím, včetně vzdělávání na všech úrovních.

Článek 16

Lesnictví, volně žijící druhy živočichů a ekologické sítě

1. Každá smluvní strana bude uplatňovat metody trvale udržitelné péče o volně žijící druhy živočichů, a to zejména prostřednictvím koordinovaných regulačních opatření v příhraničních oblastech, se zvláštním důrazem na kontrolu početních stavů spárkaté zvěře způsobem, který umožní přirozenou obnovu lesů, a na sledování a péči o velké šelmy s ohledem na úživnost lesních ekosystémů.
2. Smluvní strany budou spolupracovat na harmonizaci svých politik vztahujících se k ekologickým sítím i cílům a opatřením při obhospodařování lesů.

Článek 17

Kompatibilní monitorovací a informační systémy

1. Smluvní strany budou spolupracovat v rámci stávajících mezinárodních iniciativ na harmonizaci monitorování lesa v Karpatech, které přispívá k dosažení cílů tohoto protokolu.
2. Smluvní strany budou spolupracovat na vývoji společného informačního systému o stavu lesů v Karpatech v souladu s článkem 12 Karpatské úmluvy.
3. Smluvní strany budou spolupracovat na harmonizaci databází a na zajišťování integrace výsledků národního monitorování lesa do společného informačního systému.

Článek 18

Koordinovaný vědecký výzkum a výměna informací

1. Každá smluvní strana bude koordinovat a spolupracovat na vědeckém výzkumu prováděném na jejím území nebo jejími vědeckými institucemi s ohledem na celkové cíle tohoto protokolu.
2. Smluvní strany budou podněcovat mezinárodní spolupráci mezi vědeckými institucemi s ohledem na trvale udržitelné obhospodařování lesů v Karpatech, zejména na provádění společných výzkumných programů a projektů v Karpatech.
3. Smluvní strany budou podněcovat organizaci sympozií a konferencí s cílem výměny vědeckých informací a praktických zkušeností.
4. Každá smluvní strana si bude s ostatními smluvními stranami vyměňovat informace a zkušenosti s metodami souvisejícími s činnostmi vyjmenovanými v odstavci 2 článku 1.

Článek 19

Společné programy a projekty

Každá smluvní strana se bude podle svých potřeb a možností podílet na společných programech a projektech týkajících se činností společně prováděných smluvními stranami v Karpatech.

KAPITOLA IV IMPLEMENTACE, MONITORING A VYHODNOCOVÁNÍ

Článek 20 *Implementace*

1. Každá smluvní strana podnikne nezbytná právní a administrativní opatření pro zajištění naplňování ustanovení tohoto protokolu.
2. Každá smluvní strana bude zkoumat možnosti, jak prostřednictvím daňových, případně jiných finančních opatření podpořit naplňování ustanovení tohoto protokolu.
3. Každá smluvní strana ustanoví příslušný státní orgán odpovědný za naplňování tohoto protokolu a bude o tom informovat ostatní Smluvní strany. Tyto příslušné státní orgány budou zodpovídat za monitorování účinků opatření uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku.
4. Smluvní strany vytvoří a přijmou Strategický akční plán zaměřený na naplňování tohoto protokolu.

Článek 21 *Vzdělávání, osvěta a informovanost veřejnosti*

1. Smluvní strany budou podporovat vzdělávání, osvětu a zlepšování informovanosti veřejnosti o cílech, opatřeních a naplňování tohoto protokolu.
2. Smluvní strany zajistí přístup veřejnosti k údajům o naplňování tohoto protokolu.

Článek 22 *Zasedání smluvních stran*

1. Konference smluvních stran Karpatské úmluvy bude sloužit jako zasedání smluvních stran tohoto protokolu.
2. Smluvní strany Karpatské úmluvy, které nejsou smluvními stranami tohoto protokolu, se mohou účastnit konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto protokolu jako pozorovatelé. Jestliže slouží konference smluvních stran jako zasedání smluvních stran tohoto protokolu, pak rozhodnutí podle tohoto protokolu budou přijímat pouze strany, které jsou smluvními stranami tohoto protokolu.
3. Jestliže konference smluvních stran slouží jako zasedání smluvních stran tohoto protokolu, kterýkoliv člen výboru této konference smluvních stran zastupující smluvní stranu Karpatské úmluvy, která však v dané době není smluvní stranou tohoto protokolu, bude nahrazen členem, jenž bude zvolen smluvními stranami protokolu z jejich řad.
4. Jednací řád konference smluvních stran bude pro zasedání smluvních stran tohoto protokolu platný ve smyslu *mutatis mutandis*, pokud konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto protokolu nerozhodne na základě konsensu jinak.
5. První zasedání konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto protokolu svolá sekretariát společně s prvním zasedáním konference smluvních stran plánovaném po dni nabytí platnosti tohoto protokolu. Následná řádná zasedání konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto protokolu se budou konat společně s řádnými zasedáními konference smluvních stran, pokud

konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto protokolu nerozhodne jinak.

6. Konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto protokolu učiní v rámci svého mandátu rozhodnutí nezbytná k podpoře jeho účinného naplňování. Bude vykonávat funkce svěřené jí tímto protokolem a dále bude:
 - (a) vydávat doporučení v jakýchkoliv záležitostech nezbytná pro naplňování tohoto protokolu;
 - (b) zřizovat pomocné orgány, jež se považují za nezbytné pro naplňování tohoto protokolu;
 - (c) zvažovat a přijímat, je-li to žádoucí, změny tohoto protokolu, jež jsou považovány za nezbytné pro naplňování tohoto protokolu; a
 - (d) vykonávat další funkce, které mohou být požadovány pro naplňování tohoto protokolu.

Článek 23

Sekretariát

1. Sekretariát ustanovený podle článku 15 Karpatské úmluvy bude sloužit jako sekretariát tohoto protokolu.
2. Odstavec 2 článku 15 Karpatské úmluvy o funkcích sekretariátu bude pro tento protokol platný ve smyslu *mutatis mutandis*.

Článek 24

Pomocné orgány

1. Kterýkoliv pomocný orgán ustanovený Karpatskou úmluvou nebo v jejím rámci může na základě rozhodnutí konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran tohoto protokolu sloužit pro potřeby tohoto protokolu, v kterémžto případě zasedání smluvních stran určí, jaké funkce bude tento orgán vykonávat.
2. Smluvní strany Karpatské úmluvy, které nejsou smluvními stranami tohoto protokolu, se mohou jako pozorovatelé zúčastňovat jednání kteréhokoli z těchto pomocných orgánů. Jestliže slouží nějaký pomocný orgán Karpatské úmluvy jako pomocný orgán tohoto protokolu, rozhodnutí v rámci protokolu budou činěna pouze smluvními stranami protokolu.
3. Jestliže nějaký pomocný orgán Karpatské úmluvy vykonává své funkce s ohledem na záležitosti týkající se tohoto protokolu, kterýkoliv člen byra takového pomocného orgánu zastupujícího smluvní stranu Karpatské úmluvy, která však v dané době není smluvní stranou protokolu, bude nahrazen členem, jenž bude zvolen smluvními stranami protokolu z jejich řad.

Článek 25

Monitoring dodržování závazků

1. Smluvní strany budou konferenci smluvních stran pravidelně podávat zprávy o opatřeních souvisejících s tímto protokolem a o výsledcích přijatých opatření. Konference smluvních stran stanoví intervaly a formát, v nichž musí být zprávy předkládány.

2. Pozorovatelé mohou předkládat konferenci smluvních stran a/nebo Výboru pro implementaci Karpatské úmluvy (dále jen “výbor pro implementaci”) jakékoliv informace nebo zprávy o naplňování a dodržování ustanovení tohoto protokolu.
3. Výbor pro implementaci bude shromažďovat, hodnotit a analyzovat informace relevantní pro naplňování tohoto protokolu a monitorovat dodržování ustanovení tohoto protokolu smluvními stranami.
4. Výbor pro implementaci bude předkládat konferenci smluvních stran doporučení pro naplňování protokolu a nezbytná opatření pro jeho dodržování.
5. Konference smluvních stran bude přijímat nebo doporučovat nezbytná opatření.

Článek 26

Vyhodnocování účinnosti ustanovení

1. Smluvní strany budou pravidelně kontrolovat a vyhodnocovat účinnost ustanovení tohoto protokolu. Konference smluvních stran může zvážit přijetí příslušných změn tohoto protokolu nezbytných pro dosažení jeho cílů.
2. Smluvní strany budou napomáhat při zapojování regionálních a místních orgánů i ostatních zainteresovaných subjektů do procesu uvedeného v odstavci 1.

KAPITOLA V ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 27

Vztah mezi Karpatskou úmluvou a Protokolem

1. Tento protokol představuje protokol ke Karpatské úmluvě ve smyslu jejího článku 2 odstavce 3 a dalších souvisejících článků Karpatské úmluvy.
2. Ustanovení článků 19 a 20, odstavců 2 až 4 článku 21 a článku 22 Karpatské úmluvy o vstupu v platnost, změnách a odstoupení od tohoto protokolu a o řešení sporů se pro tento protokol budou používat ve smyslu *mutatis mutandis*. Smluvní stranou tohoto protokolu se může stát pouze smluvní strana Karpatské úmluvy.

Článek 28

Podpis

1. Tento protokol bude k dispozici pro podpis u depozitáře od 27. května 2011 do 27. května 2012.
2. Pro smluvní strany, které vyjádří svůj souhlas s tím, že budou vázány k plnění ustanovení tohoto protokolu, v pozdějším termínu, vstoupí tento protokol v platnost devadesátý den ode dne uložení listiny o ratifikaci. Poté, co vstoupí v platnost změna tohoto Protokolu, stane se jakákoliv nová smluvní strana řečeného protokolu smluvní stranou tohoto protokolu v platném znění.

Článek 29

Notifikace

1. Ve smyslu tohoto protokolu oznámí depozitář každé smluvní straně
 - (a) jakékoli podepsání,

- (b) uložení jakékoli listiny o ratifikaci, přijetí nebo schválení,
- (c) jakékoli datum vstupu v platnost,
- (d) jakékoli prohlášení učiněné kteroukoli ze smluvních či podepsaných stran,
- (e) jakékoli vypovězení oznámené nějakou smluvní stranou, včetně data, kdy vstoupí v platnost.

Článek 30

Výhrady

K tomuto protokolu nelze uplatňovat žádné výhrady.

Článek 31

Oprávněný uschovatel

Depozitářem tohoto protokolu je vláda Ukrajiny.

V Bratislavě dne 27. května 2011 v jediném originále v anglickém jazyce.

Originál tohoto protokolu bude uložen u depozitáře, který předá jeho ověřené opisy všem smluvním stranám.

Jako svědectví připojili níže podepsaní, řádně zmocnění k tomuto účelu, pod tento protokol své podpisy.

za vládu České republiky
za vládu Maďarské republiky
za vládu Polské republiky
za vládu Rumunska
za vládu Republiky Srbsko
za vládu Slovenské republiky
za vládu Ukrajiny

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 974 887 395 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, nám. Hrdinů 1634/3, pošt. schr. 155/SB, 140 21 Praha 4, telefon: 974 817 289, fax: 974 816 871 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, tel.: 516 205 175, e-mail: sbirky@moraviapress.cz. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku z předcházejícího roku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce mezinárodních smluv. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2014 činí 6 000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, celoroční předplatné a objednávky jednotlivých částek (dobírky) – 516 205 175, objednávky – knihkupci – 516 205 175, e-mail – sbirky@moraviapress.cz, zelená linka – 800 100 314. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej – Brno:** Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice:** SEVT, a. s., Česká 3, tel.: 387 319 045; **Cheb:** EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň:** Knihařství – Příbíkova, J. Švermy 14; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Olomouc:** Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Tycho, Ostružnická 3; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14; **Otrokovice:** Ing. Kučeřík, Jungmannova 1165; **Pardubice:** ABONO s. r. o., Sportovců 1121, LEJHANEK, s. r. o., třída Míru 65; **Plzeň:** Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, nám. Českých bratří 8; **Praha 3:** Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, K Červenému dvoru 24; **Praha 4:** Tiskárna Ministerstva vnitra, Bartůňkova 4; **Praha 6:** PERIODIKA, Komornická 6; **Praha 9:** Abonentní tiskový servis-Ing. Urban, Jablonecká 362, po-pá 7-12 hod., tel.: 286 888 82, e-mail: tiskovy.servis@top-dodavatel.cz, DOVOZ TISKU SUWECO CZ, Klečákova 347; **Praha 10:** BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190, MONITOR CZ, s. r. o., Třebohostická 5, tel.: 283 872 605; **Prerov:** Jana Honková-YAHO-i-centrum, Komenského 38; **Ústí nad Labem:** PNS Grosso s. r. o., Havířská 327, tel.: 475 259 032, fax: 475 259 029, KARTOON, s. r. o., Klíšská 3392/37 – vazby sbírek tel. a fax: 475 501 773, e-mail: kartoont@kartoont.cz; **Zábřeh:** Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; **Žatec:** Jindřich Procházka, Bezděkov 89 – Vazby Sbírek, tel.: 415 712 904. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamacce:** informace na tel. číslo 516 205 175. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.